

natuur•contact

Retouradres: Louis De Leeuw, Vlinderstraat 362, 1700 Dilbeek
Verantw. uitgever: Marc Bruneel, Brusselsesteenweg 639, 1731 Zellik

PB-PP|B-31151
BELGIE(N)-BELGIQUE

Afgiftekantoor Dilbeek
P908098

rapport VN-programma voor het milieu (UNEP) – 21 maart 2016

“ De vraag naar water zal in 2030 al 40 % groter zijn dan het aanbod ”

Activiteiten

zaterdag 9 april – 10-16 u

Beheerswerken Ter Pede

Afspraak aan de losweg ter hoogte van Roomstraat 180, Sint-Anna-Pede.

zondag 17 april – 14 u

Landschapswandeling van Wolfspuiten naar Begijnenborrebos

Afspraak: Parking Westrand

zondag 22 mei – 8:30-18 u

Daguitstap naar de vallei van de Molignée

Afspraak: Parking Westrand

zaterdag 4 juni – 10-16 u

Beheerswerken Thabor

Afspraak: Parking Oud Michielsheem

zondag 19 juni – 14 u

Landschapswandeling in de Pedevallei

Afspraak: kerk Sint-Anna-Pede

Bekijk onze website voor de meest recente bijwerkingen.

www.natuurpunt-dilbeek.be

Contacten Natuurpunt Dilbeek

Marc Bruneel, voorzitter,
0474/41 48 25 – marc.j.bruneel@gmail.com
Eric De Jonge, secretaris, 02/567 04 38 –
dejonge.verschaffel@gmail.com
Website: www.natuurpunt-dilbeek.be
Rekening: 000-3250101-19

zondag 22 mei - daguitstap

Naar de vallei van de Molignée

De Molignée is een levendig riviertje dat over 22 km door de Condroz kronkelt en zich recht over Yvoir in de Maas stort. De toeristische trekpleisters zijn de abdij van Maredsous en de *draisines*, een soort fietskarren op spoorrails. Veel minder belangstelling is er voor de natuur. En nochtans is die er prachtig.

Een van de mooiste en meest interessante natuurgebieden is de “montagne de Sosoye”. Niet echt een berg, maar de steile flank van de Molignéevallei die is bedekt met kalkgrasland. Dat zorgt uiteraard voor een heel bijzondere vegetatie en een grote rijkdom aan insecten. Op de inventaris staan bijvoorbeeld 14 soorten orchideeën en een hele reeks min of meer zeldzame dagvlinders en sprink-

hanen. Dit gebied bezoeken we in de voor-middag. Na de lunch in Maredsous, trekken we naar de omgeving van het eeuwenoude burcht van Montaigne voor een mooie bos- en landschapswandeling.

Praktisch

Afspraak: Westrand • Vertrek om 8u30, terug rond 18 u • Kostendelend vervoer met eigen wagens • Meenemen: stevige wandelschoenen, aangepaste kledij • Wandelstok kan nuttig zijn • Picknick kan, maar ook eet- & drankgelegheid ter plaatse • Info: Marc Bruneel (0474 414 825) • Inschrijving: Louis De Leeuw (02/569.27.28 – 0471/084.074 – louisdeleeuw@telenet.be)

Westrand, zondag 17 april, 14 u

Wandel mee van Wolfspuiten naar Begijnenborre

Langs paadjes en rustige straatjes slalomen van de Wolfspuiten naar het Begijnenborrebos en terug. Dat maakt een kleine 10 km met onderweg heel wat leuke natuur (en enkele slecht opgevoede honden, maar dat schrikt ons niet af). Een buitenkansje voor wie nog nooit in het Begijnenborrebos is geweest, want – gezien er geen openbare wegen zijn – is dit normaal volledig ontoegankelijk. We plaatsen voor de gelegenheid een trapje om over de omheining te klauteren en de percelen van Natuurpunt even te verkennen. Trek je wandelschoenen aan, smeer je kuiten en kom mee!

kerk Sint-Anna-Pede
zondag 19 juni, 14 u

Landschap & natuur in de Pedevallei

Vanaf het pittoreske kerkje van Sint-Anna-Pede trekken we langs kleine wegjes door de schilderachtige vallei van de Pede waar de geest van Breughel nog rondwaart. Een doorstapper van een kleine 10 km die uiteraard ons natuurgebied van Ter Pede moet aandoen en de watermolen van Sint-Gertrudis-Pede waarrond het landschap volledig opnieuw is ingericht vorig najaar. Een wandeling die echt de moeite loont!

Paaswandeling ontdekt sleedoornpage

Met Pasen organiseerden we een wandeling op de Thaborberg met als extra attractie een eierenraap voor de kinderen. Het werd een leuke activiteit met een bijzondere ontdekking als toetje.

Twee jaar geleden plantten we op de Thaborberg een gemengde haag met vooral sleedoorn aan. De bedoeling was een passende omgeving te scheppen voor de voortplanting van de zeldzame sleedoornpage, waarvan we wisten dat die in de buurt vertoefde. Met succes, want tussen de openbarstende bloemknoppen vonden we met Pasen op onze struikjes maar liefst 5 eitjes van sleedoornpage. Van eierenraap gesproken...

De 101 verloren soorten

De website waarnemingen.be is een formidabele bron van informatie. Zo kan je er natellen dat in Dilbeek 1627 verschillende soorten levende wezen zijn geregistreerd. Leuk. Maar geeft dat een correct beeld van de biodiversiteit in Dilbeek vandaag? We vlooiden het eens na en stelden vast dat precies 101 soorten sinds het jaar 2000 niet meer zijn gemeld. Moeten we ons zorgen maken? Of is er een logische verklaring?

Dwaalgasten

Lang niet alle “verloren” soorten moeten zorgen baren. Behalve de smient waren eerste 8 vogels op de lijst allemaal éénmalige waarnemingen. Dilbeek is nu eenmaal niet echt een paradijs voor watervogels. Ook de boompieper – vooral een soort van heidevelden – was maar één keer waargenomen. Gezien hun biotoop nauwelijks aanwezig is in Dilbeek, is het logisch dat dergelijke dwaalgasten niet frequent genoteerd worden.

Tijdelijke biotopen

Een aantal soorten op de lijst zoals kromhals, grote leeuwenklauw, tengere zandmuur en riempjes zijn soorten van losse, zandige gronden. Je vindt ze in onze streken dan ook meestal in

Kruidvlier: nog niet verdwenen

de buurt van bouwwerken, waar tijdelijk een gepast biotoop voorhanden is. Ze komen en gaan. De meeste waarnemingen zijn dan ook toevalstreffers, want wie gaat nu inventariseren op een bouwwerf?

Moeilijke soorten

Opvallend is dat veel van de “verloren” soorten waarnemingen betreft die zijn overgenomen uit Florabank, de databank die de planteninventarisaties van de Vlaamse plantenwerkgroepen, individuele botanisten en instituten zoals de Plantentuin Meise en het INBO centraliseert. De waarnemers zijn vaak specialisten in minder populaire soortengroepen, zoals grassen en zeggen, of moeilijke families, zoals composieten. De waarnemer-met-de-pet, die het gros van de meldingen aanbrengt, waagt zich doorgaans niet aan deze materie.

Dubbelgangers

Je moet al heel aandachtig toekijken, wil je fijne kervel van fluitenkruid onderscheiden. Of ruige leeuwentand van biggenkruid. Afgaan op eerste indrukken is menselijk, maar soms tast je er naast. En mis je een interessante soort. De vier “verloren” wilgen vormen een mooi voorbeeld. Niets lijkt meer op een wilg dan een andere wilg, maar met een beetje moeite zijn ze wel uit mekaar te houden.

Over het hoofd gezien

Soorten als zwaluwtong, valse salie en witte krodde zijn erg algemeen. Gezien het altijd leuker is met een “speciale” te kunnen uitpakken, wordt het gewone gepeupel uit de plantenwereld vaak over het hoofd gezien. Wat meer aandacht voor de meer nederige soorten is op zijn plaats.

Nalatige waarnemers

Schrijver dezes moet zich ootmoedig op de borst kloppen, want meer dan 10 soorten – * in de lijst – had hij wel geturfd in het recente verleden, maar niet gemeld want ze stonden toch al geregistreerd. Geen goed idee dus als je een betrouwbare bron van informatie probeert op te zetten...

Echt verdwenen?

Heel zeker moet een aantal soorten écht geschrapt worden uit de Dilbeekse biodiversiteitslijst van vandaag, maar dat zijn er heel wat minder dan 101. Met wat gericht spuurwerk moet minstens de helft terug te vinden zijn. De logische benadering is de soort te gaan zoeken op de plaats waar ze laatst gemeld is. Maar dat is niet altijd eenvoudig. De gegevens uit de Florabank staan namelijk geregistreerd per kilometerhok en dat wordt dan een beetje zoeken naar een speld in een hooiberg. Gelukkig hebben sommige planten een typische standplaats en kan je zo de poten-

Nachtegaal: te onderzoeken!

© J. Dietrich - Wikimedia CC BY-SA 3.0

tiële lokaties inperken. Bijvoorbeeld: binnen het uurhok waar dalkruid is gemeld, komt alleen het brongebied in het Vallenbos in aanmerking als standplaats. En voor een hele rij zegges, grassen en russen moet je in de Wolfspuiten zijn. Maar het helpt weinig te weten dat de zeldzame donkere vetmuur ergens in de buurt van het Neerhof is aangetroffen, want hij groeide misschien gewoon tussen de straatstenen, net als zijn neefje,

de uitstaande vetmuur, die ook bij de 101 hoort.

Zit er een detective in u?

Benieuwd of de “verloren” soorten echt verdwenen zijn? Dan heb je misschien zin om mee te gaan speuren. Het zou leuk zijn om daar een werkgroepje rond op te zetten. Wie belangstelling heeft: graag een seintje naar Marc Bruneel (info@natuurpunt-dilbeek.be of 0474 414 825)

101 soorten niet meer waargenomen sinds 2000

Naam	Laatste waarneming				
Grauwe Gans	1976	Bochtige smele	1998	Schapenzuring	1998
Smient	1995	Moerasbasterdwederik (z)*	1982	Donkere vetmuur (z)	1999
Slobeend	1976	Bleke basterdwederik	1986	Uitstaande vetmuur	1999
Krooneend	1989	Holpijp	1998	Geoorde wilg*	1979
Kwak	1944	Scherpe fijnstraal (z)	1982	Bittere wilg (z)	1992
Purperreiger	1997	Zwaluwtong	1999	Amandelwilg	1996
Kluut	1985	Heggenduizendknoop	1986	Katwilg	1992
Oeverzwaluw	1994	Fijn schapengras	1980	Kruidvlier (z)*	1986
Fluiter	1988	Gespleten hennepnetel	1972	Heelkruid (z)	1981
Nachtegaal	1991	Moeraswalstro*	1981	Geoord helmkruid*	1994
Boompieper	1991	Ruwwalstro	1981	Gewoon schaduwkruiskruid	1982
Europese Kanarie	1998	Bosdroogbloem	1982	Boskruiskruid	1997
Grote Barmsijs	1993	Stijf havikskruid	1981	Grote egelskop s.l.*	1982
Kleine Barmsijs	1993	Donderkruid (z)	1991	Rode schijnspurrie	1998
Grauwe Gors	1989	Borstelbies	1981	Betonie (z)	1998
Moerasstruisgras	1992	Veldrus	1998	Moerasmuur*	1996
Europees krentenboompje	1986	Knolrus	1978	Bosmuur (z)	1972
Kromhals	1980	Zegroene rus*	1999	Valse salie*	1998
Fijne kervel	1972	Boslathyrus (z)	1980	Poelruit	1998
Grote leeuwenklauw	1972	Ruige leeuwentand (z)	1992	Witte krodde	1986
Tengere zandmuur	1981	Wilde liguster	1999	Akkerdoornzaad (z)	1986
Zachte berk	1999	Boswederik	1986	Draadklaver	1986
Voorjaarszegge (z)	1981	Grote wederik	1998	Goudhaver	1991
Tweerijszegge	1981	Dalkruid	1978	Ruwe iep*	1998
Stijve zegge	1981	Goudgele honingklaver	1981	Veldsla	1999
Zegroene zegge	1998	Akkermunt	1982	IJzerhard	1986
Pluimzegge	1981	Ruw vergeet-mij-nietje*	1972	Akkererpreis	1991
Pilzegge	1981	Stanke waterkers*	1998	Blauwe watererpreis	1992
IJle zegge	1998	Witte waterkers	1998	Eekhoorngras (z)	1991
Lelietje-van-dalen	1998	Kruipend stalkruid	1998	Zannichellia	1982
Riempjes (z)	1978	Kleine bevernel	1981		
Wilde dwergmispel (z)	1997	Ratelpopulier	1988		
Tweestijlige meidoorn	1982	Wintereik	1997		
Groot streepzaad*	1981	Bosroos	1999		
Kruisbladwalstro	1996	Hondsroos (ondersoort canina)	1972		
		Framboos	1986		
			1999		

(z) = zeldzaam

* = ongemeld waarneming na 2000

Het nieuwe wandeltracé over Ter Pede. Stippelijjn moet worden vrijgemaakt.

zaterdag 9 april 10-16 u: beheerswerken Ter Pede

Voetweg tussen Sint-Anna en Sint-Gertrudis-Pede openen

De eigenaar van het aangrenzende perceel, waar het nieuwe tracé van de voetweg van Sint-Anna naar Sint-Gertrudis-Pede staat gepland, is na overleg met Natuurpunt Dilbeek bereid nu al doorgang te verlenen, hoewel het tracé eigenlijk nog niet officieel is goedgekeurd.

Een heel mooi gebaar naar de Dilbeekse wandelaar. En naar Natuurpunt, want zo komt een einde aan de onduidelijkheid die ertoe leidde dat wandelaars uitwaaierden over het hele gebied. Om het nieuwe tracé vrij te maken moet vooral houtopslag worden weggehakt, die we op takkenwallen gaan stapelen. Wie een kettingzaag heeft, brengt die best mee. Maar iedereen die wat gezond is van lijf en leden kan meedoen, want takken slepen vraagt alleen wat spier-

kracht. Ook staan er een vervallen hok en een jachtstoel die weg mogen, maar dat hoeft niet per se meteen te gebeuren. We hopen dat de gemeente tegen de beheersdag ook het beloofde brugje over de beek klaar krijgt.

Als er nog voldoende mankracht beschikbaar is na het afronden van deze werken, dan gaan we nog een stuk van het origineel geplande programma in de Zibbeekvallei aanpakken.

We zorgen voor dorstlessers, hartversterkers en een stevige hap voor 's middags. Zin om mee te doen? Graag een seintje naar Eric De Jonge (02/567.04.38 | 0489 922 850 of dejongeverschaffel@gmail.com) zodat we de nodige victualiën kunnen voorzien.

zaterdag 4 juni, 10-16u

Beheerswerken op de Thaborberg

Juni is de klassieke periode voor het graslandbeheer op de Thaborberg. Vanaf nu werken we wel iets anders dan de voorbije jaren. Gezien we geen spectaculaire verbetering van de vegetatie meer mogen verwachten, gaan we iets minder maaien en wat meer ruigte laten ontwikkelen, wat de (insecten)fauna ten goede komt. Dat betekent niet dat er minder werk zal zijn, want we er is flink wat onderhoud nodig aan het rolstoelpad en het zintuigenpad. En er zijn deze winter opnieuw wat bomen gesneuveld, dus is er serieus wat hout te stapelen. Hou dus zeker deze dag vrij! Traditiegetrouw zorgen we bij deze gelegenheid 's middags voor een lekkere barbecue. Afspraak aan de parking van het oude Michielsheem aan de Kattebroekstraat.

Nieuw beheersplan Wolfspuiten in de maak

Het beheer van de Wolfspuiten is in handen van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). Gezien de invoering van Europese natuurdoelstellingen in Vlaanderen de beleidscontext de voorbije jaren aanzienlijk wijzigde, drong een aanpassing van het beheersplan zich op. Op 11 maart lichtten de gemeente, CC Westrand, Regionaal Landschap en Natuurpunt Dilbeek hun aandachtspunten in verband met de Wolfspuiten toe tijdens een eerste overlegvergadering.

Voor Natuurpunt is de belangrijkste uitdaging er voor te zorgen dat het gebied zijn hoofd functie – natuurbehoud – goed kan blijven vervullen en dat alle claims voor medegebruik tegen dat criterium worden afgewogen. Daarom wil Natuurpunt alle activiteit die voor verstoring

kan zorgen zo veel mogelijk concentreren in de randzones, zodat de centrale vallei gevrijwaard blijft. Verder is Natuurpunt voorstander van een grotere differentiatie in het graslandbeheer, een structuurverbetering door de ontwikkeling van bosranden en kleinschalige landschapselementen, aandacht voor specifieke soorten als iepenpage, sleedoornpage en eikelmuis en de begrazing met runderen in plaats van paarden.

De andere partijen rond de tafel brachten vooral punten aan betreffende het medegebruik van het gebied, zoals de uitbouw van een fietspunt aan Westrand, fiets- en wandelverbindingen, een ravotzone voor kinderen, hondenloopweides en een bosbegravingsplaats.

Het overleg verliep zeer constructief en de eerste aanzet voor het nieuwe beheersplan streeft duidelijk naar een evenwicht tussen sociaal gebruik en natuurbehoud met de nadruk op het tweede. Het ANB werkt nu de plannen verder uit en nieuwe overlegvergaderingen volgen in de komende maanden.

Dotterbloemgrasland in de Wolfspuiten